

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

проф. Петър Дончев Бонов, ДН - член на Специализирано научно жури по смисъла на чл.4 ал2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България, съгласно решение на ФС при Факултет „Педагогика“ на НСА „Васил Левски“, протокол 28 от 13.05.2019 и Заповед 808/17.05.2019 на Ректора на НСА „Васил Левски“, във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ за нуждите на катедра „Лека атлетика“ в област на висше образование 7 Здравеопазване и спорт, професионалното направление 7.6 Спорт (Лека атлетика - бягане на средни и дълги разстояния, лека атлетика за деца).

Конкурсът е обявен по надлежният ред в Държавен вестник бр.19 от 5.03.2019 стр. 88. За участие в конкурса са допуснати двама кандидати: гл. ас. Ивайло Лазаринов Лазаров, доктор и инж. Христо Цанков Стоянов доктор.

Настоящата рецензия е разработена върху основата на специфичните критерии, подчертани при обявяването на конкурса в Държавен вестник. Те се свеждат до следните основни изисквания: **приоритет на компетентност по две направления: бягане на средни и дълги разстояния и лека атлетика за деца.** Подобен подход е наложителен и отговаря на необходимостта от хабилитиран преподавател в посочените учебни дисциплини за нуждите на образователният процес по Лека атлетика. **Всички анализи, оценки и препоръки в рецензията от тук нататък са пречупени основно през призмата и контекста на тези условия.** Същевременно е спазен чл. 58 от правилника на Национална спортна академия и общите критерии:

1. Преподавателската дейност.
2. Качество на научноизследователската дейност.
3. Спортна, педагогическа и практическа дейност.

Образование и професионално развитие на кандидатите.

Христо Цанков Стоянов е роден в гр. Ловеч на 31.10.1960г. завършил е математическа гимназия 1978 г. Висше образование придобива, като инженер-еколог в Лесотехнически университет София 1988г. Специално спортно образование получава през 1992г. във факултета по физическо възпитание на НСА „Васил Левски“ със специалност треньор по лека атлетика. Дисертация на тема: „Усъвършенстване на специалната бегова подготовка в дисциплините 200 и 400м. чрез оптимизиране на влиянието на силовите и скоростно-силовите тренировъчни натоварвания”

защитава 2008г. Въз основа на това е удостоен с образователната и научна степен „доктор” по ТМФВСТ. В периода 1992-2019 година работи като треньор по лека атлетика в СК „Академик” София.

Ивайло Лазаринов Лазаров е роден на 3.08.1981г. в София. Завършва средно образование в Средно спортно училище „Васил Левски” през 2000г. Висше образование завършва в НСА „Васил Левски” както следва: бакалавърска степен с първа специалност „треньор по лека атлетика” и втора специалност „учител по физическо възпитание” 2005г. ОКС „Магистър” по специалността „Спорт за високи постижения” 2006. Защитава дисертационен труд на тема „Антропометрични модели на състезателите в бяганията на средни разстояния” вследствие на което, получава образователната и научна степен „Доктор” 2014 г. Започва работа като главен експерт по функционална диагностика на спортисти в Международният научноизследователски институт при НСА „Васил Левски” 2008-2009г.; 2010-2011 продължава същата дейност в Министерството на физическото възпитание и спорта в управление „Контрол на спортната подготовка”. През март 2011 след конкурси е избран за асистент и главен асистент в катедра „Лека атлетика“ на НСА „Васил Левски” със специалност бягане на средни, дълги разстояния и проблеми на подрастващи атлети. Тази си академична дейност изпълнява и до настоящия момент.

1.Преподавателска дейност.

В представената от доктор Христо Стоянов документация по конкурса не откривам информация за преподавателска дейност.

Главен асистент доктор Ивайло Лазаров представя академична справка от учебният отдел в НСА „Васил Левски” от която е видно, че само за учебната 2017/2018 година е изпълнил учебно натоварване както следва: Основна заетост:

Лекции

- В бакалавърската степен по специалността бягане на средни, дълги разстояния, маратон и спортно ходене в обем от 36 часа;
- В магистърска степен по същите направления 14 часа;

Упражнения

- В бакалавърска степен - 260 часа
- СИД - 157 часа
- Спортно усъвършенстване - 168 часа

Допълнителна заетост

- Семестриални изпити - 30 часа
- Проверка на контролни - 20 часа.

- Рецензии на дипломни работи в бакалавърска степен - 30 часа
- Рецензии на дипломни работи в магистърска степен - 30 часа
- Студентски масови прояви - 25 часа
- Консултации - 50 часа

2. Качество на научно-изследователската дейност.

Таблица 1

Сравнителна информация относно количествените параметри на представените от кандидатите научни публикации.

Научна публикация	Христо Стоянов	Ивайло Лазаров
1. Дисертационен труд	1	1
2. Монография	2	2
3. Монография, разработена въз основа на дисертационният труд	1	
4. Книги	2	
5. Публикации в чуждестранни индексирани специализирани научни издания и научни форуми	9	16
6. Публикации в национални индексирани научни издания и научни форуми	26	19
7. Цитирания или рецензии, съобразно изискванията на ЗРАСРБ	12	30
8. Участие в международен научен проект	3	30
9. Ръководство или участие в национален научен проект	1	11
10. Завоювани отличия от национални спортни състезания	104	35
11. Завоювани отличия от международни спортни състезания	55	2

Таблица 1 ни запознава в сравнителен аспект относно броя на трудовете, отговарящи на наукометричните критерии при конкурси от подобен род. Настоящата рецензия следва да определи качествени параметри върху основата на съдържателната страна на тази пространна и многомерна информация. Обективната крайна оценка и евентуалният избор на подходящия кандидат **предполагат редукция на общият масив от данни** върху основата на специфичните изисквания на конкурса. Следователно подлагаме на анализ само онези материали, които са свързани пряко със специалностите бягане на средни и дълги разстояния, и лека атлетика при подрастващи.

При инженер доктор Христо Стоянов това са 1 монография, 1 научна студия и 2 статии. Самият кандидат в справката за научните приноси на собствената с публикационната дейност не е посочил нито един принос

към теорията и практиката в бяганията на средни, дълги разстояния и леката атлетика при подрастващи.

При главен асистент доктор Ивайло Лазаров на подобен анализ подлежат 2 монографии и 26 публикации в индексирани специализирани спортни списания и сборници от научни конгреси и конференции. От тях 15 са в областта на бяганията на средни и дълги разстояния и 11 интерпретират проблемите на детско-юношеската атлетика.

Рецензии:

Трудът на тема: „Структуриране на основните тренировъчни средства през зимният макроцикъл на подготовката в дисциплината 800м.-мъже” е представен от доктор Христо Стоянов, като монографичен. Неговият цялостен обем е от 119 стр. (включително: литература 7 стр., справка за спечелени медали и списък на награди за треньорска и обществена дейност 6 стр.). След въведение от 3 стр. научно методичните постановки и изследвания са представени в следните три глави:

1. Ретроспекция и фактори на спортния резултат в дисциплината 800м. мъже 12 стр.
2. Обобщен модел на относителният дял на основните тренировъчни средства по мезоцикли на зимният макроцикъл на подготовка 29 стр.
3. Структура , приоритети и примерни планове в отделните мезоцикли на зимният макроцикъл на подготовка 43 стр.

Целта при разработването на труда е формулирана като (цитираме дословно) *„чрез изследване динамиката на развитие на относителният дял на беговата, силовата и скоростно-силовата подготовка през отделните мезоцикли на зимният микроцикъл да се оптимизира подготовката в дисциплината 800”* (стр. 8-9). Подобна формулировка меко казано е смущаваща. В началото на 21 век да се говори за оптимизиране на тренировъчния процес в спорта посредством относителни критерии за натоварване е анахронизъм.

Съвременното развитие на методологията по изграждане на модерният тренировъчен процес е поставено на строго индивидуална основа. Тя се базира върху мониторинга, оценката и управлението на тренировъчните ефекти.

В случая, представените в труда „научни” изследвания по скоро представляват емпиричен опит за аргументиране „ефективността” на треньорската философия, изповядвана от автора.

Като доказателство се използват резултатите на четирима състезатели в бягането на 800м. на средно национално ниво в периода от 1994 до 2019год. (табл.3 стр.25). Този период е характерен с най-ниските резултати в бягането на 800м. за мъже през последните 45 години от историята на Българската лека атлетика (табл.1 и фиг.1, стр.10-11).

Трудът изобилства от съществени противоречия с приетата международна терминология относно теорията на спортната тренировка в

спортовете, доминирани от проявлението на качеството издръжливост. (Издръжливостта в спорта изд. на МОК бълг. превод 2002). Така например качества като обща, темпова, скоростна издръжливост са посочени като тренировъчни средства (табл.2 стр.18). Като сериозен пропуск от методичен и приложен характер е формалната обосновка на седемте мезоцикъла, от които е композиран изследвания зимен макроцикъл. Читателят трябва да гадае относно тяхната оптимална продължителност, вътрешната динамика на величините на тренировъчното натоварване, системата за контрол на ефектите и т. н.

Неясноти съществуват и в методиката за изчисляване на съответните проценти, тъй като мерните единици, с които се измерва обема и интензивността на натоварването при различните тренировъчни средства са трудно съпоставими (километри, килограми, скорост, бройки, време и т. н.). Няма интерпретация за последователността или комбинативността при използването на основните методи за беговите натоварвания (продължителен, интермитентен и съответните техни разновидности по Илчо Илиев -Издръжливостта в спорта 2002).

Процесът на задълбочен анализ на количествените данни от представените процентни съотношения показва съществени различия между доказаните количествени данни (табл. 4; фиг.10-16) и реално изчислените стойности в примерните работни планове в процентни съотношения.

В духа на тези разсъждения считаме, че структурата и съдържанието на труда не предлагат достатъчно основания той да бъде класифициран като монографичен в областта на бяганията на средни и дълги разстояния. По-скоро неговото съдържание в известна степен разкрива възможности за оптимизиране на *тренировката за развитие на силовите и скоростно-силовите възможности на състезателите в бягането на 800м - мъже*. В случая се касае за споделяне на собствен практически опит най-вече в сферата на общата и специфичната силова подготовка.

Втората публикация по проблемите на бягането на средни разстояния, представена от кандидата за доцент доктор Христо Стоянов: Peculiarities in the development of special strength preparation during the winter macrocycle for the 800m event. (*Особености в развитието на специалната силова подготовка през зимният състезателен макроцикъл в бягането на 800м.*) е публикувана в авторитетно американско списание Journal Human, Sport, Medicine, vol. 19, no S1, pp ISSN-2500-0209 (Print), ISSN-2500-0195 (Online), (WoS, Scopus). Тя, обаче, не подлежи на рецензия поради обстоятелството, че нейният текст изцяло е публикуван в рецензираната по-горе книга.

Анализът на научно-изследователската и публикационна дейност на Христо Стоянов относно бяганията на средни и дълги разстояния показва, че в основата си тя е фрагментарна с редица дискуссионни и спорни постановки. В нея трудно могат да бъдат посочени обосновани, конкретни

научно-приложни приноси към теорията и практиката в бяганията на средни и дълги разстояния.

Научната студия „Лека атлетика за деца” (Теоретико-методически аспекти на българската практика) е разработена в творческо сътрудничество с магистър Моника Гачевска. Разработена в обем от 79 стр. в следната последователност:

- Въведение 2стр.;
- Програма на IAAF „Лека атлетика за деца”-цел, задачи и особености-1стр.;

I.Особености при построяването на тренировката в детската атлетика-2стр.;

II.Характерни закономерности в развитието на двигателните качества в отделните възрастови периоди от 4 до 15 годишни деца занимаващи се с лека атлетика-10стр.;

III.Закономерности и особености, характеризиращи възрастовото развитие на двигателните качества-32стр.;

- Литература-10стр.;
- Значими успехи на детската школа на „Академик”(София)-8стр.

Студията започва с традиционния преглед на достъпната на авторите литература, включваща възрастова характеристика на динамиката в биологичното развитие и двигателните способности в диапазон от 4 до 15 години. Основната част на труда е свързана с описание и експертен анализ на практическия опит на авторите като организатори, ръководители и треньори на детската школа по лека атлетика към АСК „Академик”. Проследена е динамиката във възрастовото развитие на резултатите в стандартни тестове, които определят нивото на скоростните и скоростно-силовите възможности в резултат от прилагане на специално адаптирани за целта тренировъчни програми в конкретните възрастови групи. Разработени са примерни работни планове за съответни възрастови групи. Ефективността от приложеният подход е аргументирана от спортните резултати на подготвените от Стоянов и Гачевска състезатели. Относно оценката на приносите към теорията и практиката на леката атлетика следва да посочим модела на стройна система за организация по която функционира създадената школа. Той може да бъде даден, като положителен пример за съвременен подход в организацията на подготовката при подрастващи атлети.

Извън рецензираните трудове по тематиката на конкурса публикационната дейност на кандидата за „доцент” включва множество научно приложни трудове (монографии, книги и статии, включително и в авторитетния международен журнал на IAAF- New studies in athletics). Те обаче са от сферата на високото спортно майсторство в спринтовите бягания. Теоретичните постановки в посочените разработки са с доказан приложен ефект. Това ни дава

основание да определим Христо Стоянов, като високо ерудиран експерт по проблемите на спринтовите бягания.

От подлежащите на рецензия, съобразно изискванията на конкурса публикации на главен асистент Ивайло Лазаров, с най висока научна тежест е монографичния труд „Управление на спортната подготовка в бяганията на средни и дълги разстояния”. Трудът е разработен върху основата на системно структурният подход при целенасоченото управление на сложните многомерни биологични системи. В него е обосновавана стройна система от специфични диагностични тестове (спортно-педагогически, медико- биологически и психологически) за мониторинг, контрол и оценка ефективността на тренировъчния процес при подготовката на състезатели в бяганията на средни и дълги разстояния. В своята съвкупност те дават отговор на следните въпроси:

- какъв резултат е в състояние да постигне състезателят на предстоящите състезания (близки и далечни)?
- каква е цената на този резултат за организма?
- до колко са използвани напълно потенциалните възможности на организма и следователно може ли да се очаква при това ниво на тренираност по-висок резултат и за сметка на кои фактори?
- може ли да бъде увеличено тренировъчното натоварване и в каква степен е възможно по-нататъшното повишаване на тренираността?
- съществува ли опасност (и в каква степен) от пренапрежение на организма, което го поставя на границата на пред патологични състояния?

Теоретико-приложните аспекти на управленския процес са подкрепени от конкретни лабораторни и теренни изследвания, проведени от автора. От тях особено внимание заслужават резултатите от антропометричните изследвания, моделите за оценка на функционалните възможности и беговата ефективност. Те са базирани на доказаните взаимовръзки между показателите скорост на бягане, динамиките на кислородната консумация, лактатната комулация в капилярната кръв и пулсова честота във фазите на натоварване и възстановяване.

Специално внимание следва да се отдели на теоретико-приложните приноси в последната глава на труда. Тя представя уникален модел за оптимизиране на психологическата подготовка. **Той може да се определи, като един от главните приноси на автора към съвременната теория и практика на подготовката в бяганията на средни и дълги разстояния.** Моделът е универсален и може да се прилага успешно в редица циклични спортни дисциплини доминирани от качеството издръжливост. Трудът е написан на добър академичен език. Използваната терминология е съобразена и отговаря на изискванията за конкретност, точност и разбираемост на изказа.

В посоката на проблематиката в сферата на бяганията на средни и дълги разстояния доктор Лазаров е представил още 15 публикации (от тях три са под печат). Те в голямата си част подкрепят, допълват и развиват определени научно методични аспекти на многофункционалната характеристика на тези дисциплини. Анализът на посочените публикации позволява да бъдат аргументирани следните научно-приложни приноси:

- Създаване на нормативи за оценка на работния капацитет при състезателки в бягането на средни разстояния;
- Извеждане на антропометричен модел на състезателки в бяганията на средни разстояния;
- Обосноваване на пулсовата честота, като критерий за стрес и адаптация в тренировката на състезателки в бяганията на средни разстояния;
- Обосноваване на антропометрични критерии на издръжливостта;
- Обосноваване на антропометрични критерии за състезателите в маратонското бягане.
- Нормиране динамиката на лактатната комулация в капилярната кръв като критерии за тренираност в бягането на 800м

Монографичният труд на Ивайло Лазаров „Проблеми на спортната подготовка при подрастващи лекоатлети” представя една стройна научна концепция относно методологичните аспекти на заниманията с лека атлетика в детска възраст. Обемът на трудът е от 102 стр. Той е разпределен в следните 4 глави:

I. Характеристика на леката атлетика 3 стр.

II. Растеж и развитие на детския организъм 30 стр.

III. Развитие на физическите качества 27 стр.

IV. Етапи на спортна подготовка 24 стр.

V. Подбор, контрол и моделиране на подготовката 6 стр.

Литература 2стр.

С научни аргументи авторът определя **хетерохронността в биологичното развитие на децата**, като централен фактор определящ принципите на заниманията със спорт в детска възраст. Върху основата на този феномен са развити специфичните особености на антропометричните, физиологическите, двигателните и психологически промени и тяхната съществена връзка с процеса на системните занимания със спорт.

Заниманията с лека атлетика при деца са разгледани в контекста на многогодишната подготовка в леката атлетика. В този смисъл много показателна е представената в четвърта глава на монографията (стр.66.) методологическа основа. Тя е синтезирана в едно изречение на стр.78, което ще си позволим да цитираме дословно: **„Леката атлетика е спорт с късна специализация”**. Тази теза е в пълно противоречие с идеите проповядвани от неговият опонент в конкурса. Основание за подобно заключение ни дава стремежа на доктор Стоянов, като доказателство за ефективността на

приложената методика да бъде броят на спечелените медали от международни и национални детски първенства.

При главен асистент Лазаров подборът и контролът на ефективността на заниманията е поставен дискуссионно върху основата на становища и разработки на авторитетни български и чуждестранни експерти (Рачев, Бъчваров, Хаджиев, Желязков, Дашева, Зелеченок, Волков, Сирус и др.) Обобщението на различните становища се свежда до заключението, че двата процеса са динамични и перманентни във времето. Те обезпечават моделирането на многогодишният процес в развитието на подрастващите атлети.

В заключение считаме, че трудът е естествено продължение в развитието на българските традиции относно теорията и практиката на системата за детско-юношески спорт. Той е съобразен със съвременните световни тенденции относно съществената роля на спорта за укрепване на здравето, за развитие на двигателните способности и за обогатяването на културата на подрастващото поколение.

Освен в монографичният труд Ивайло Лазаров е представил още 11(две от тях са под печат) научни публикации относно проблемите свързани с практикуването на леката атлетика в детска възраст. Те касаят редица частни проблеми по тази тематика. В тях са решени следните изследователски задачи:

- Оптимизиране на програмата на ИААФ детска атлетика (труд маркиран с номер 3)
- Проблеми на селекцията и идентификация на спортния талант (трудове 7,12)
- Възрастово развитие на физическите качества (трудове 11, 21,23, 24, 27, 30, 33, 35)

Рецензираната научно-изследователска продукция на гл. ас. Ивайло Лазаров, доктор отговаря напълно на научните компетенции, заложили като изисквания в конкурса. Тя има подчертано научно приложен характер и е в пълен синхрон със съвременните тенденции на теорията и методиката на спорта. Представена е в академичен стил на добър и разбираем език в съответствие със специфичната за спорта терминология.

3. Спортна, педагогическа и практическа дейност.

Двамата кандидати са с много специфична характеристика, съобразно спортно-педагогическа обществена дейност.

Инженер Христо Стоянов има богат специализиран стаж, като треньор по лека атлетика. Той е преимуществено в бяганията на къси

разстояния. В тази област са и неговите научни публикации. Безспорни са неговите успехи в състезания на международно и национално ниво. Ползва се с авторитет сред атлетическите среди у нас и в чужбина. Успоредно с това изпълнява следните обществени функции: организатор на международен атлетически турнир в зала „Академик“; консултант по планиране на тренировката в спринта и препятствените бягания в гр. Малмьо (Швеция); председател на УС СКЛА „Академик“; учредител и председател на асоциация на българските тренъори; организатор на атлетическата система за селекция „Атлетиката търси таланти“.

За целокупната си дейност той е получил признание от съответните институции: Министерство на спорта, Народно събрание и обществени организации.

Главен асистент Ивайло Лазаров е възпитаник на спортно училище с многогодишен спортно-състезателен стаж. Като състезател на СК „Левски“, а в последствие на АК „КЛАСА“- НСА е многократен шампион и рекордьор в различни възрастови групи (от деца до мъже). Многократно е селектиран като състезател в отделните национални гарнитури. Той е изявен университетски преподавател, изследовател, ръководител на дипломанти в магистърска и бакалавърска степен. Организатор е на традиционната международна научна конференция на катедра Лека атлетика. Работи като заместник главен редактор на списание „Лека атлетика и наука“. Член е на редакционната колегия на списание „Атлетика“. Автор е на учебни помагала и учебници. Активен участник в международната образователна програма Еразмус. Организатор е на следните традиционни атлетически състезания: международен студентски атлетически турнир „Нови звезди“ и детски атлетически фестивал „Класиниада“. Известна е и неговата активна работа като доброволец в редица прояви от международен и национален мащаб, организирани от национални обществени организации, като Асоциацията за развитие на българския спорт и Българска федерация по Лека атлетика.

Заключение.

Сравнителният анализ на представените по тематиката на конкурса данни са достатъчно основание с убеденост да предложим на уважаемите членове на Специализираното научно жури да дадат своя положителен вот за удостояване на гл. ас. Ивайло Лазаринов Лазаров с академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ за нуждите на катедра Лека атлетика при НСА „Васил Левски“ в област на висше образование 7

Здравеопазване и спорт, професионалното направление 7.6., специалност Спорт (Лека атлетика - бягане на средни и дълги разстояния, лека атлетика за деца). С това потвърждавам и собственият си положителен вот по неговата кандидатура.

София 20.07.2019

Подпис: (Проф. Петър Бонов ДН)

REVIW

by

Prof. Petar Donchev Bonov, D.Sc. - a member of the Specialized Scientific Jury within the meaning of Article 4, Paragraph 2 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

According to a decision of the Faculty of Pedagogy of the NSA "Vassil Levski", protocol 28 of 13.05.2019 and Order 808 of the Rector of the NSA "Vasil Levski" of 17.05.2019. In connection with a competition for the occupying the academic position "Associate Professor" for the needs of the Department of Athletics in the field of higher education 7. Healthcare and sport, professional field 7.6. Sport, Specialty Sport (Track and field athletics – middle and long running distances, athletics for children) .

The competition was announced in due order in the State Gazette, issue 19 of 5 March 2019, page 88

Two candidates have been admitted to participate: Chief Assistant Ivaylo Lazarinov Lazarov Ph.D and engineer Hristo Tsankov Stoyanov Pd.

This review was developed on the basis of the specific criteria highlighted in the State Gazette at the announcement of the competition in the State Gazette. They are limited to the following basic requirements: priority of competence in two areas: middle and long distance running and athletics for children. Such an approach is indispensable and corresponds to the necessity of a habilitated lecturer in the given disciplines for the needs of the athletic education process. All analyzes, assessments, and recommendations in the review from now on are mainly broken down through the prism and context of these conditions. At the same time Art. 58 of the Regulations of the National Sports Academy and the general criteria:

1. Professional activity.
2. Quality of research.
3. Sport, pedagogy and practical activities.

Education and professional development of candidates.

Hristo Tsankov Stoyanov was born in Lovech on 31.10.1960. He graduated from Mathematical High School in 1978. Higher education acquired as an environmental engineer at the University of Forestry in Sofia 1988. Special Sports

Education received in 1992. in the faculty of physical education of NSA "Vassil Levski" with a major athletics coach. Dissertation on the subject: "Improvement of the special bevel training in the 200 and 400m disciplines. by optimizing the impact of power and speed-load training exercises " Based on this, he was awarded the Ph.D. In the period 1992-2019 he worked as a track and field athletics coach at AC Academic Sofia.

Ivailo Lazarinov Lazarov was born on 3.08.1981. in Sofia. He completed secondary education at the "Vasil Levski" Secondary Sports School in 2000. Higher education acquires at Vasil Levski NSA as follows: Bachelor's degree with first specialty "Athletic coach" and second specialty "Teacher of physical education" 2005. Master's degree in the subject of "Sport for Excellence" 2006. Protects a dissertation on "Anthropometric Models of Racers in Medium Range Racing", as a result of which he received his Ph.D. He started working as chief expert in functional diagnostics of athletes at the International Research Institute at NSA "Vasil Levski" 2008-2009; 2010-2011 continues the same activity at the Ministry of Physical Education and Sport in the department "control of sports training"; Since March 2011, after a competition, he has been assistant and chief assistant at the athletics department of NSA "Vassil Levski", specializing in running of medium, long distances and problems of growing athletes. This academic activity continues to this moment.

The documentation presented by Dr. Hristo Stoyanov on the competition does not reveal any information about such activities.

Chief Assistant Ivaylo Lazarov presents an academic report from the educational department at the National Sports Academy "Vasil Leski", from which it is evident that for the school year 2017/2018 he has completed a training task as follows:

Main employment:

Lectures

- At the Bachelor's Degree in Medium, Long Distance, Marathon and Sports Walking in a volume of 36 hours;
- Master degree in the same fields 14 hours;

Exercises

- Bachelor's degree 260 hours
- SAD 157
- Sports upgrading 168 hours

Additional employment

- Seminar examinations 30 hours
- Check the control 20 hours.
- Resume of graduation works at a bachelor degree 30 hours
- Resumes of master's degree graduation 30 hours
- Student mass events 25 hours
- Consultations 50 hours

Quality of research.

For engineer Dr. Hristo Stoyanov these are 1 monograph, 1 science study and 2 articles. The candidate himself in his report on the scientific contributions of his own publishing activity has not made any contribution to the theory and practice of middle and long distance and athletic runs in adolescents.

Under Chief Assistant Ivaylo Lazarov, two monographs are subject to such analysis. To them we should add 26 publications in indexed specialized sports magazines and collections of scientific congresses and conferences. Of these, 15 are in the field of medium and long distance runs and 11 interpret the problems of junior athletics.

The analysis of Hristo Stoyanov's scientific research and publishing activity on middle and long distance runs showed that it is basically fragmented with a number of discussions and controversial speeches. In it, it is difficult to identify well-grounded, concrete scientific-applied contributions to the theory and practice of middle and long-distance running.

Outside of the reviewed papers on the subject of the competition, the journalist's activity includes a number of scientifically applied works (monographs, books and articles, including the authoritative international journal of IAAF - New studies in athletics). However, they are from the sphere of high sporting craftsmanship the sprint runs. The theoretical statements in the above-mentioned papers have proved application effect. This gives us reason to define **Hristo Stoyanov as a highly educated expert on the problems of the sprint runs.**

From the publications of Chief Assistant Ivaylo Lazarov, subject to review, according to the requirements of the competition, is the monographic work "Management of sports training in middle and long distance running". The work has been developed on the basis of a systemically structured approach to the purposeful management of complex multi-dimensional biological systems. It provides a sophisticated system of specific diagnostic tests (sports, pedagogical,

medical, biological and psychological) to monitor, control and evaluate the effectiveness of the training process in the training of competitors in middle and long distance runs. Their totality, they answer the following questions:

- What result is the athlete able to achieve the upcoming races (close and distant)?
- What is the cost of this result for the organism?
- How far are the full potential of the organism used, and can it therefore be expected at this level of training a higher outcome and at the expense of which factors?
- Can the training load be increased and to what extent is it possible to further increase the workout?
- Is there a danger (and to what extent) from the overvoltage of the organism, which puts it at the border of pre-pathological conditions?

Special attention should be paid to the theoretical-applied contributions in the last chapter of the work. It presents a unique model for optimizing psychological training. **It can be defined as one of the author's main contributions to the contemporary theory and practice of preparing for middle and long distance runs.** The model is versatile and can be successfully applied in a number of cyclic sports disciplines dominated by endurance quality. The work is written in good academic language. The terminology used is consistent with and meets the requirements for the specificity, accuracy and comprehensibility of the expression. In the direction of the problems in the field of medium and long distance travel, Dr. Lazarov has presented 15 more publications (of which three are in print). They largely support, complement and develop certain scientific methodological aspects of the multifunctional characteristics of these disciplines. The analysis of these publications makes it possible to justify the following scientific contributions to these publications:

- Creating standards for the assessment of the workload capacity of middle distance runners.
- Demonstration of the anthropometric model of contestants in medium-distance runs
- Rationale of pulse rate as a stress criterion and adaptation in the training of middle distance racers.
- Justification of anthropometric endurance criteria.
- Justification of anthropometric criteria for competitors in marathon running.
- Determining the dynamics of lactation in capillary blood as training criteria in the running of 800m

The researched research output of Chief Assistant Ivaylo Lazarov, PhD, fully meets the scientific competencies laid down as requirements in the competition. It has an emphasis on scientifically applied character and is in full synchronization with the contemporary trends of the theory and methodology of sport. It is presented in an academic style in a good and comprehensible language, in accordance with sport-specific terminology.

Conclusion.

The comparative analysis of the data presented on the subject of the competition is a sufficient reason to convince the honorable members of the Specialized Scientific Jury to give their positive vote for the appointment of Chief Assistant Ivaylo Lazarov with the Academic Position "dosent" for the needs of the Department of Athletics at the NSA "Vasil Levski" in the field of higher education 7. Healthcare and sport, professional field 7.6. Sport, Specialty Sport (Track and field athletics – middle and long running distances, athletics for children). I confirm with this my own positive vote on his candidacy.

Signature:

Sofia 20.07.2019

(prof. Peter Bonov PhD, D.Sc.)